

Wyrok z dnia 29 września 1998 r.

I PKN 344/98

Zarzut naruszenia art. 42 § 1 KP, bez wskazania konkretnych norm prawnych, do których przepis ten ogólnie odsyła, nie może stanowić uzasadnionej podstawy kasacji.

Przewodniczący SSN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Sędziowie SN:
Kazimierz Jaśkowski, Walerian Sanetra (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 29 września 1998 r. sprawy z powództwa Danuty K. przeciwko Urzędowi Skarbowemu w D.G. o przywrócenie do pracy na dotychczasowych warunkach, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 29 stycznia 1998 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację;
2. zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej 50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

W imieniu powódki Danuty K. wniesiona została kasacja od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 29 stycznia 1998 r. [...], którym Sąd ten oddalił jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Dąbrowie Górniczej z dnia 23 października 1997 r. [...]. Kierując sprawę do Sądu Pracy powódka domagała się uznania za bezskuteczne wypowiedzenia zmieniającego dokonanego jej przez Urząd Skarbowy w D.G. Z ustaleń tego Sądu wynika, że Danuta K. zatrudniona jest w pozwanym Urzędzie Skarbowym od dnia 1 listopada 1992 r., początkowo na podstawie umowy o pracę na czas określony, a od dnia 1 listopada 1993 r. na podstawie umowy o pracę na czas nie określony, na stanowisku starszego inspektora w Referacie Podatku Dochodowego i Obro-

towego od Osób Prawnych. Powódka otrzymała zakres czynności, którego nigdy nie negowała. W okresie od 1 listopada 1992 r. do 27 października 1993 r. odbywała aplikację administracyjną, którą ukończyła z wynikiem dobrym, od dnia 28 marca do 2 kwietnia 1996 r. ukończyła z wynikiem dobrym kurs na temat postępowania administracyjnego, a od dnia 14 maja do 16 maja 1996 r. była słuchaczem kursu na temat: „Zasady opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn oraz opłata skarbo- wa”, który ukończyła z wynikiem bardzo dobrym. Komisja dokonująca oceny pracy urzędników strony pozwanej we wrześniu 1996 r. wystawiła jej ocenę zadowalającą i wystąpiła z wnioskiem o przesunięcie jej na stanowisko niesamodzielne. Powódka została zapoznana z oceną komisji i nie wniosła do niej żadnych uwag. Pismem z dnia 8 października 1996 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego poinformował powódkę, że na podstawie Zarządzenia Wewnętrznego nr 4/96 z dnia 20 września 1996 r. w sprawie zmiany obiegu dokumentów i zmian w sposobie funkcjonowania poszczególnych komórek Urzędu przenosi ją z dniem 15 października 1996 r. do Działu Podatku Dochodowego od Osób Fizycznych oraz że jej stanowisko służbowe i pozostałe warunki umowy o pracę pozostają bez zmian. W dniu 29 października 1996 r. powódka otrzymała na piśmie zakres czynności obejmujący prowadzenie całości spraw związanych z podatkiem dochodowym od osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej. W dniu 29 listopada 1996 r. powódka otrzymała wypowiedzenie zmieniające w części dotyczącej zatrudnienia na stanowisku samodzielnym do spraw podatków majątkowych i opłat z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia. Zaproponowano jej prowadzenie spraw związanych z podatkiem dochodowym od osób fizycznych w Dziale Podatku Dochodowego od Osób Fizycznych. Jako przyczynę wypowiedzenia strona pozwana wskazała zmiany w funkcjonowaniu poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Skarbowego.

W oparciu o zeznania świadków Elżbiety J., Mirosławy S. i Barbary M. (naczelnika strony pozwanej) Sąd pierwszej instancji ustalił, że w związku z wprowadzeniem komputerowego systemu Mini Poltax ogólnokrajowego programu podatkowego zaszła konieczność zmian organizacyjnych połączonych z przemieszczeniem pracowników z jednych komórek organizacyjnych do innych. Propozycje zmian organizacyjnych opracował specjalny zespół powołany przez naczelnika. Po ich analizie naczelnik pozwanego wydał Zarządzenie nr 4/96, mocą którego utworzono stanowisko informacyjno-recepcyjne, bibliotekę akt, komórkę szybkiego wprowadzania wszystkich typów deklaracji podatkowych, stanowiska obsługi kasowej. Zarządze-

niem wewnętrznym nr 5/96 komórce organizacyjnej do spraw podatku dochodowego od osób fizycznych zostały powierzone zadania z zakresu orzecznictwa w sprawach podatku dochodowego z działów specjalnych produkcji rolnej. Dokonując powódce wypowiedzenia zmieniającego wzięto (również) pod uwagę, że w ramach oceny pracy urzędników przeprowadzonej we wrześniu 1996 r. otrzymała ona ocenę zadowalającą, w związku z czym komisja sformułowała wniosek o przesunięciu jej na stanowisko niesamodzielne. Oprócz powódki, w październiku 1996 r., 12 innych pracowników zostało przeniesionych do innych komórek organizacyjnych.

Rozpoznając apelację powódki, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że Sąd pierwszej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie umożliwiającym dokładne ustalenie stanu faktycznego sprawy. Skuteczność wypowiedzenia zmieniającego zależy w szczególności od istnienia przyczyny uzasadniającej takie wypowiedzenie. Wobec poczynionych przez Sąd Pracy ustaleń słusznym jest pogląd, że wypowiedzenie zmieniające dokonane zostało z przyczyn merytorycznie uzasadnionych. Przyczynami tymi były zmiany organizacyjne w pozwanym zakładzie pracy, polegające na zmianach w funkcjonowaniu poszczególnych komórek Urzędu, pociągające za sobą konieczność przesunięć kadrowych. Zmiany te objęły również stanowisko, na którym zatrudniona była powódka. Komórce organizacyjnej do spraw podatku dochodowego od osób fizycznych przypisane zostały zadania w zakresie orzecznictwa w sprawach podatku z tytułu działów specjalnych produkcji rolnej, tymi zaś zagadnieniami (między innymi) zajmowała się powódka. Z uwagi na ocenę komisji zachodziła ponadto potrzeba przeniesienia powódki na stanowisko niesamodzielne. Zatem nie można wymagać od pozwanego, by zatrudnił powódkę na samodzielnym stanowisku pracy w sytuacji, gdy miała ona problemy z samodzielnym przygotowaniem prawidłowych projektów decyzji. Kierując się tymi względami, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał, że wypowiedzenie zmieniające było uzasadnione, gdyż podyktowane było koniecznością dokonania prawidłowego rozmieszczenia kadr pracowniczych zgodnie z potrzebami zakładu pracy, oraz kwalifikacjami i umiejętnościami powódki. Dodatkowo Sąd ten zwrócił uwagę, że zmiana warunków pracy i płacy w rozumieniu art. 42 § 1 KP wymaga uprzedniego wypowiedzenia tylko wtedy, gdy dotyczy uzgodnionych w umowie o pracę warunków istotnych oraz pogarsza sytuację pracownika. Przez istotne warunki rozumie się przede wszystkim rodzaj pracy (określony jej charakterem, funkcją lub stanowiskiem) i miejsce pracy (w rozumieniu miejscowości, w której praca ma być wykonywana),

czas pracy oraz umówione wynagrodzenie. Bezsporne jest, że miejsce, czas pracy i umówione wynagrodzenie nie uległy zmianie. Kwestyjne jest natomiast, czy zmieniony został rodzaj pracy. Rodzaj pracy obejmuje te czynności, z którymi wiąże się nazwę zawodu i treść funkcji realizowanych na odpowiednim stanowisku pracy. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że dopuszczalne są zmiany niektórych warunków pracy bez wypowiedzenia zmieniającego, przy zachowaniu dotychczasowego stanowiska pracy. Na przykład w wyroku z dnia 7 listopada 1974 r., I PR 323/74 (OSNCP 1975 z. 6, poz. 103) Sąd Najwyższy przyjął, że zmiana przez zakład pracy zakresu czynności pracownika nie stanowi istotnej zmiany warunków pracy wymagającej wypowiedzenia, jeżeli czynności, które ma wykonywać pracownik, nie wykraczają poza obowiązki związane z pełnioną przez niego funkcją. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lutego 1976 r., I PRN 5/76 (OSNCP 1976 z. 10, poz. 226) oraz w wyroku z dnia 20 maja 1983 r., I PRN 65/83 (OSNCP 1983 z. 12, poz. 204). Na skutek przejścia powódki do działu podatku dochodowego od osób fizycznych nie zostało zmienione ani stanowisko służbowe powódki, gdyż tak jak poprzednio była zatrudniona na stanowisku starszego inspektora, ani wynagrodzenie, ani też czas i miejsce pracy. Różnica dotyczyła wyłącznie zakresu czynności w części obsługi innego rodzaju zobowiązania podatkowego, co jednak nie jest tożsame ze zmianą rodzaju pracy. Zatem w istocie nie zachodziła potrzeba dokonywania wypowiedzenia zmieniającego. Ponieważ jednak w umowie o pracę stwierdzono, że powódka będzie zatrudniona w referacie podatku dochodowego i obrotowego od osób prawnych, postępowanie pracodawcy wypowiedzającego jej umowę o pracę w części dotyczącej zatrudnienia na stanowisku samodzielnym do spraw podatków majątkowych i opłat, należy uznać za prawidłowe.

W kasacji sformułowany został zarzut naruszenia w zaskarżonym wyroku art. 42 § 1 KP przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie mogła zostać uwzględniona. Postawiony został w niej zarzut jedynie naruszenia art. 42 § 1 KP. Z jej uzasadnienia wynika jednakże, że powódka ma także zastrzeżenia dotyczące ustaleń natury faktycznej, które stały się podstawą rozstrzygnięcia Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Niezależnie od tego, iż są one bezzasadne i gołosłowne, to nie mogły mieć znaczenia przy rozpoznawaniu ka-

sacji z powodów czysto „formalnych”. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym nie jest powołany do weryfikowania ustalonych faktów, a jedynie do badania, czy przepisy prawa materialnego (art. 393¹ pkt 1 KPC) i przepisy postępowania (art. 393¹ pkt 2 KPC) zostały prawidłowo zastosowane przez sąd, który wydał zaskarżony wyrok. Oznacza to w szczególności, że ustalenia faktyczne w kasacji mogą być skutecznie podważane jedynie w sposób pośredni, a mianowicie przez wykazanie, iż przy ich dokonywaniu doszło do naruszenia przepisów postępowania i naruszenie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Kasacja powódki nie zawiera zarzutu naruszenia prawa procesowego, a to oznacza, iż formułowane w jej uzasadnieniu krytyczne uwagi co do nieścisłości i braków w ustaleniach podstawy faktycznej rozstrzygnięcia musiały zostać przez Sąd Najwyższy pominięte.

W istocie wadliwy „formalnie” jest także zarzut naruszenia art. 42 § 1 KP. W myśl tego artykułu przepisy o wypowiedzeniu umowy o pracę stosuje się odpowiednio do wypowiedzenia wynikających z umowy warunków pracy i płacy. Przepis ten w żadnej mierze nie został naruszony w zaskarżonym wyroku, gdyż jego rozstrzygnięcie nie jest oparte na założeniu, iż do wypowiedzenia zmieniającego nie stosuje się przepisów o wypowiedzeniu definitywnym. Co więcej, w typowych sytuacjach trudno sobie wyobrazić, by mogło dojść do obrazy tego przepisu. Przepis ten odsyła bowiem do innych przepisów, a to oznacza - jeżeli zarzut kasacji ma odnieść skutek - konieczność wskazania konkretnych przepisów regulujących wypowiedzenie umowy o pracę, które - zdaniem skarżącego - zostały naruszone. Z uzasadnienia kasacji wynika przy tym, iż w gruncie rzeczy idzie w niej o to, że przy wypowiedzeniu warunków pracy i płacy naruszono przepisy dotyczące wypowiedzenia umów o pracę, jednakże przepisów tych w kasacji nie wskazano. Inaczej mówiąc, z jej uzasadnienia wynika, iż nie tyle idzie o to, że naruszony został art. 42 § 1 KP (na temat tego na czym naruszenie tego przepisu miałyby polegać nie ma w niej żadnych wyjaśnień), ale że uchybiono przepisom o wypowiedzeniu umów o pracę, do których art. 42 § 1 KP odsyła. To zaś oznacza, że w istocie zarzut kasacji sprowadza się do twierdzenia, iż naruszone zostały przepisy o wypowiedzeniu umów o pracę (dotyczące jego trybu i formy), jednakże bez wskazania, o jakie konkretnie przepisy z tego zakresu idzie. To zaś prowadzi do wniosku, że wywody uzasadnienia kasacji na temat naruszenia przepisów dotyczących trybu i formy wypowiedzenia są bezprzedmiotowe. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem sprawę w granicach kasacji (z urzędu

pod rozwagę bierze jedynie nieważność postępowania - art. 393¹¹ KPC). Granice te wyznaczone są zaś zwłaszcza przez wskazane w kasacji jej podstawy - przez które rozumieć należy wymienione w niej konkretne przepisy, które według skarżącego zostały naruszone w zaskarżonym wyroku - oraz ich uzasadnienie (art. 393³ KPC). Na tle rozpoznawanej sprawy oznacza to w szczególności, iż za prawidłowo wskazaną podstawę kasacyjną nie mogą być uznane zawarte w jej uzasadnieniu stwierdzenia, iż w sprawie doszło do naruszenia przepisów dotyczących trybu i formy (zasad, jak pisze się w innym miejscu uzasadnienia kasacji) wypowiedzenia „wynikających w tej materii z KP.”. W tym stanie rzeczy bezzasadny jest - jak wspomniano - zarzut naruszenia przez Sąd w zaskarżonym wyroku art. 42 § 1 KP. Natomiast zarzut naruszenia przepisów dotyczących trybu i formy (zasad) wypowiedzenia zmieniającego nie mógł zostać wzięty pod rozwagę, gdyż z uwagi na regulację wynikającą z art. 393¹¹ KPC w związku z art. 393³ KPC oznaczałoby to wyjście przez Sąd Najwyższy poza granice jego kompetencji orzeczniczej. Ponadto zarzut ten jest merytorycznie chybiony. Towarzyszy mu przy tym błędny pogląd uzasadnienia kasacji, że „naruszenie procedury wypowiedzenia przez pracodawcę winno powodować bezwzględną jego nieważność z przyczyn formalnych”. Uchybienia dotyczące trybu i formy wypowiedzenia umów o pracę, z mocy rozwiązań przyjętych w Kodeksie pracy, nie pociągają bowiem za sobą nieważności dokonanej czynności prawnej.

Niezależnie od tego na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz uzasadnienia wyroku zaskarżonego kasacją, a także rodzaju, wagi i sposobu przedstawienia zarzutów w uzasadnieniu kasacji, Sąd Najwyższy jest zdania, iż rozstrzygnięcie Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych jest prawidłowe. W świetle ustalonego stanu faktycznego sprawy nie budzi zwłaszcza wątpliwości to, że istniało uzasadnienie (w rozumieniu art. 45 KP w związku z art. 42 § 1 KP) dla wypowiedzenia powódce warunków pracy i płacy przez stronę pozwaną.

Z powyższych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====